

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De collationis legitimæ conditionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Questio 763. An, si Episcopus contulit incapaci, possit iteratò conferre?

Respondeo: quòd si Episcopus, in quo supposita ab initio simultanea cum Capitulo per concordiam seu pactum, aliàve concessionem factam ei à Capitulo, solidatum est jus conferendi beneficium aliquod sub ea lege, ut certo generi personarum, seu habentibus certas qualitates, alteri personæ non habenti dictas qualitates illud contulit, adeòque nulliter, ultra nullitatem hujus actûs ex toto, non esse ademptam ei eam concessionem seu potestatem conferendi, quò minus, etiam ad eandem illam vacationem, possit iterum providere de persona habente requisitas qualitates, modò res sit integra, id est, nisi aut ex temporis lapsu, aut ex appellatione interposita sit potestas devoluta, vel aliàs, puta, ex applicatione, provisione intercisâ, ut dictum est supra, ubi de potestate Capituli quòd ad conferenda beneficia. De ceterò collatorem, postquam semel indigno, præsertim scienter, contulit, non posse iteratò illud beneficium conferre alteri ad eandem vacationem, sed esse locum devolutioni, videtur sequi ex dictis de devolutione & præsentatione, ubi qualiter patronus variare possit.

Questio 764. Quenam sint pœne indignis conferentium?

Respondeo: Prælatus indignis conferens beneficia, si post unam & alteram correptionem se non emendet, in Concilio provinciali à collatione beneficiorum suspendi debet. *cap. grave. de præb. Laym. ibid. n. 4.* hæc autem pœna longè diversa est ab ea, quæ decernitur in *c. cum in cunctis. de elect.* ibi enim statuitur, ut eligens (idem est de collatore) indignum pro ea tantùm vice, seu quòdâ ejus beneficii collationem privatus sit; hic verò de cuiuslibet beneficii provisionibus dicitur, si indignos promoveant, & moniti se non emendent, ut ab omni beneficiorum collatione suspendantur, suspensione Papæ vel proprio Patriarchæ reservatâ, licet aliter, et si non rectè, ut inquit Laym, rem hanc explicet Gloss, in *cir. c. grave. v. persona.*

Questio 765. An Episcopo conferri possit beneficium?

1. Respondeo primò: collatio dignitatum vel beneficiorum facta Episcopo est invalida, nisi fiat in dispensatione Papæ, aut ex justa & necessaria causa, v.g. quia Episcopus non erat in possessione Episcopatus, sed exulabat; vel quia non habet fructus sufficientes ad se sustentandum, *Garc. p. II. c. 6. n. 44. citans Abb. in c. cum nostris. de concess. præb. num. 4. & 7. & 15. Lamb. p. 1. l. 2. q. 7. a. 16. Rodr. in sum. tom. 2. c. 10. n. 7. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 139.*

2. Respondeo secundò: valet tamen collatio, præsertim beneficii simplicis facta Episcopo, qui renunciavit Episcopatu. *Garc. loc. cit. n. m. 45. citans Navar. cons. 14. & 15. de elect. contra Cardin. in c. ad supplicationem. de renunci. n. 1. putantem etiam tali Episcopo non posse conferri beneficium sine dispensatione vel causa.*

3. Respondeo tertio: valet etiam facta Episcopo titulari. *Garc. ibidem. & Nav. contra Bursatt. cons. 35. l. 4. n. 23. dicentem, quòd promotus ad Episcopatum titulare, per hoc reddatur inhabilis*

ad alia deinceps beneficia habenda sine indulto Papæ. Addit quoque *Garc. n. 46.* se respondiisse, etiam pensionem reservatam Episcopo titulari sine dispensatione esse validam, citat hanc in rem *Sanch. de matrim. l. 8. d. 4. à num. 2. & Tusch. l. 1. D. v. dispensatio.*

4. Respondeo quartò: valet collatio beneficii facta electo in Episcopum ante confirmationem; nam ante hanc est capax beneficii alterius, si sibi conferatur. *Garc. loc. cit. n. 47.*

Questio 766. An beneficium resignatum conferri possit consanguineis, affinis, familiaribus collatorum & resignantium?

Respondeo: de hoc dicendum infra de resignatione beneficiorum, ubi, quibus resignari possint beneficia. Cetera quæ hic examinari deberent, in specie de qualitatibus personarum, quibus conferenda beneficia, puta, de ætate, sanitate, scientia, moribus, legitimitate, carentia censurarum & infamix, bigamia, de semel facta earum rejectione, & similia omnia exactè tractata invenies tum *primâ part.* ubi de qualitatibus promovendorum ad beneficia, tum *sect. 2. hujus part.* ubi de eligendis.

PARAGRAPHVS II.

De collationis legitimæ conditionibus.

Questio 767. Quæ sit distinctio inter ea, quæ ut forma, & quæ ut conditiones requiruntur ad collationem?

Respondeo: quæ ut forma requiruntur, ita servari debent, ut nec minimum omittatur, aliàs actus corrumpitur; cum forma det esse rei. *Castrop. de benef. in præm. ad D. 3.* de quo vide plura apud *Gonz. gl. 4. num. 137.* Conditiones dicuntur, quæ non ita sunt ad actum requisitæ, ut ex illarum omissione actus corruat, quia actui adjacent. *Castrop. ibid.* Est autem hoc ipsum quandoque difficile discernere, num aliquid ut purè conditio, num ut quid formæ requiratur; illud tamen notandum, quòd, ut ait *Castrop.* regulariter loquendo, conditiones in beneficiorum provisione requisitæ hunc effectum præstent; nimirum quòd ex earum omissione actus sit nullus, ac ita naturam formæ induant.

Questio 768. Quot, vel quæ sint conditiones collationis legitimæ?

Respondeo: sunt sequentes: quòd debeat esse pura, certa, facta in perpetuum, sine diminutione, & gratis.

Questio 769. An, & qualiter collatio fieri possit conditionatè, & quasi paciscendo?

1. Respondeo primò: potest fieri sub conditione qualibet de præterito vel præterito, quæ beneficio de jure inest, aut ei annexa est, dicendo: v.g. confero tibi beneficium, si vacat, si ætatem ad illud requisitam habes, *Garc. p. 8. c. 2. num. 4. citans quam plur. Castrop. loc. cit. p. 1. n. 4. citans Valq. de benef. c. 4. s. 4. num. 241. Azor. p. 2. l. 6.*

16. c. 26. q. 3. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 2. talis enim conditio, cum cuilibet collationi sit annexa, ejus expressio collationem vitare nequit. Castrop. loc. cit. & expressio conditionis, quæ de jure inest, nihil operatur, ut Bartol. in l. 3. de Legatis, quia, etsi non exprimeretur, debet tamen subintelligi. Laym. in c. cum dilecta. de rescript. n. 6. Atque ita, cum nihil operetur, non tam facit collationem conditionatam, quam absolutam relinquit, & nequaquam illam suspendit. Laym. in c. significasti. de elect. nu. 1. Garc. loc. cit. n. 5. Castrop. num. 4. quia & licet supra naturam inest, seu annexa est, tamen expressa cautio obesse non potest, & quandoque ad omnem dubitationem tollendam prodesse, juxta vulgatum illud: abundans cautela non nocet. Laym. in c. si gratiosè. de rescript. n. 6. & rarum non est, ut quæ de jure insunt conditiones, exprimantur; quia expressa magis apprehenduntur, quam subintellecta. Laym. ad c. significasti. de off. & potest. jud. Deleg. n. 1. Adeoque jam fieri potest collatio à collatore, etiam si talis conditio existentiam ignoraret: v. g. vacationem beneficii, atatem collatarii, ait Garc. cit. n. 4. Procedunt hæc pariter de electione, Garc. n. 5. Castrop. n. 4. citans Coraf. de benef. p. 4. c. 3. n. 34. Lamb. p. 2. l. 2. q. 3. a. 9. n. 2. contra Archid. Rebuff. Covar. & c. apud Garc. n. 7. cum enim eligens eligendum tacite oneret omnibus conditionibus, quæ jure ipsi beneficio insunt, quia hæc à beneficio separare nequit, non potest hinc electio vitari; cumque adjecta talis conditio electionem non reddat conditionatam, aut obscuram & incertam, ob stare non potest textus c. in electionibus. de elect. in 6. Multoque magis procedunt de presentatione, tam facta à patrono Ecclesiastico quam laico, utpote quæ etiam esse potest sub conditione de futuro incerto, dubio, modo intra tempus datum ad presentandum purificetur talis conditio, tollatur dubium & obscuritas; per illam enim sublationem & purificationem presentatio evadit absoluta & certa. Castrop. n. 3. Garc. n. 3. ex Lamb. loc. cit. a. 5. n. 5.

2. Respondeo secundò: per adjectam conditionem de præterito vel præsentis, quæ beneficio de jure non inest, sed est ab eo aliena, v. g. dum dicitur: confero Petro, si nobilis est (posito nimirum hanc conditionem, neque ex speciali jure, puta, statuto vel dispositione fundatoris inesse beneficio) vel: eligo Titium, si dives est, vel caller musicam: reddi collationem & electionem illicitam & nullam, censet probabiliter Castrop. loc. cit. n. 7. et quod cum tales conditiones beneficio & collationi extrinsecæ, non præsupponantur cognitæ collatori (quod tamen ipsum sæpe quoque evenit in conditionibus collationi & beneficio intrinsecis, v. g. dum ignoratur ætas, legitimitas &c.) collator videatur intendere, ut collatio & electio effectum habeant, si Petrus nobilis, dives &c. & id probatum fuerit, & non aliter; adeoque licet videantur conditiones de præsentis, ob probationem tamen & verificationem illarum sint de futuro. Contrarium tamen tenet Passer. de Elect. c. 18. n. 21. vide dicta scilicet. præced. de elect. Et in specie, posse à Papa habente plenam in beneficiis potestatem fieri collationem sub conditione, etiam de futuro, quæ non inest beneficio, ait Garc. loc. cit. n. 50. citato Felin. Coraf. Selv.

3. Respondeo tertio: per adjectam conditionem de futuro contingente, etsi ea de juris necessitate supposita sit, v. g. dicendo: eligo Titium (idem est: confero Titio beneficium) si benefi-

cium jam habitum, utpote incompatible, prius dimiserit: si major pars Capituli consentiat: si intra legitimum tempus se fecerit ordinari &c. vitari absolute electionem (idem est de collatione) tradit Passer. loc. cit. num. 1. Verum distinguunt id alii cum Garc. à num. 9. admittendo nimirum id, si tales conditiones exprimantur eo modo, quo actui non insunt, nempe suspensivè (qualiter secundum illos exprimuntur, dum dicitur v. g. confero Titio, si prius beneficium dimiserit) negando verò, dum exprimuntur eo modo, quo actui insunt, nimirum non suspensivè, qualiter eas exprimi censent hi Auctores, dum dicitur: si prius beneficium dimittat: si faciat se ordinari. &c.

4. Respondeo quarto: possunt onera & obligationes tacite seu de jure (intellige tam communi quam speciali) beneficio annexæ in ejusdem collatione exprimi, eo modo, quo supra naturam, seu ex necessitate insunt, & collatio fieri sub conditione, & veluti pactatione eas sic expressas implendi, (v. g. si collator conferat curatum expressæ conditione, ut jam habitam parochialem resignet, ut resignans possit exigere fructus beneficii resignati ante resignationem decursum, & inexactos, &c., ut Paris. de consentiis 4. 45. & de resign. l. 1. q. 12. apud Garc. ut resignans possit exigere fructus usque ad diem præstiti consensûs) absque eo, quod per hoc vitietur aut evadat simoniaca. Laym. in c. significasti. de elect. n. 1. Garc. loc. cit. n. 14. citans Suax. de relig. tr. 3. l. 4. c. 39. num. 9. & 16. Azor. p. 2. l. 7. c. 27. q. 6. Ugol. de simon. tab. 1. c. 11. Paris. de resign. l. 14. q. 6. n. 1. & q. 47. n. 22. Nav. in man. c. 23. n. 100. Selv. p. 2. q. 20. n. 2. juxta cit. c. significasti. & Gl. ibi. & Abb. & Decium.

5. Respondeo quinto: nequaquam citra simoniam exprimi possunt dicta onera, aut in pactum apponi alio modo, quam quo de jure insunt, seu annectuntur beneficio, ut si sub novo & speciali obligationis modo imponerentur, v. g. confero tibi beneficium, si juraveris, quod velis residere, & ad Ordines promoveri, dum residentia & promotio ad Ordines aliàs simpliciter tantum, & ex juris necessitate erant imposita beneficio & beneficiati: jam verò insuper novâ obligatione, nimirum religionis vi juramenti ad ea adigatur promotus. Item ut collatarius, qui de cetero ex gratitudine obligatus est collatori suo deferre honorem & obsequia (adeoque de hac ipsa obligatione, sicut hæc naturaliter & necessariorum inest, commoneri potest absque simonia, dum confertur ei beneficium) promittat se eadem obsequia præstiturum, ita ut jam insuper ex fidelitate, aut etiam ex justitia ad ea teneatur, hæc nova obligatio, quæ supra naturam non inerat, inducitur simoniacè. Castrop. loc. cit. n. 6. citans seipsum tr. de viris relig. oppos. d. ult. de simon. p. 3. n. 2. Laym. in cit. c. significasti. num. 1. citans seipsum. Theol. mor. l. 3. tr. 4. c. 16. n. 4. & remittens ad Abb. in cit. c. significasti. num. 6. Garc. loc. cit. à num. 16.

6. Respondeo sexto: sed neque citra simoniam exprimi, seu apponi posse conditionem, seu conferri beneficium sub conditione, quæ beneficio non inest, etsi ea aliàs sit opus pium, tradit Garc. loc. cit. num. 17. citans Put. Caputaq. &c.

* *

Ff 2

Qua-

Quaestio 770. An, igitur etiam illicitè aut invalidè à collatore in collatione beneficii à collatario exigatur iuramentum, v. g. de residendo, de non renunciando beneficio in favorem tertii?

Respondet primò Nav. apud Garc. *loc. cit. n. 30.* Item Ugolin & Paris, apud eundem *n. 31.* affirmativè, ed quòd talis videatur conferre beneficium cum diminutione, & intervenire hic conditio, modus vel pactum, quod iure non inest actui conferendi, vel recipiendi beneficium, quod redolet simoniam.

2. Respondet secundò: Garc. *à n. 32.* & maxime *39.* sub distinctione, nimirum procedere hanc Nav. doctrinam *conf. 37. de simon. n. 1.* si collatio fiat cum conditione, modo seu pacto præstandi postea talis iuramenti, citatque pro hoc *c. quam pio, l. q. 2. c. Araldus, 8. q. 3. c. fin. de pactis, c. sua nos. de simonia.* Non tamen procedere dictam doctrinam, sed licitam esse & validam exactionem talis iuramenti, si ante collationem exigatur tale iuramentum, præstandum ante eandem, v. g. dicendo, volo tibi conferre hoc beneficium, sed præsta prius iuramentum de residendo &c. aliàs non collaturus tibi beneficium. Imprimis enim in hoc casu non intrat regula de conferendo sine diminutione, ut patebit ex dicendis infra, Garc. *cit. n. 23.* neque exactio illa est illicita; quia iuramentum illud non est de re illicita, aut contra bonos mores. Garc. *n. 41.* nisi fortè exigere-tur ab habente jus ad beneficium, v. g. quia præsentatus; vel haberet literas in forma dignum, tunc enim videretur ei fieri injuria, exigendo ab illo iuramentum, ad quod non tenetur. Garc. *cit. n. 41.* qui tamen *n. 42.* subdit, id locum non habere in eo, qui in concursu pro parochiali est repertus dignior, sed posse ab illo exigì dictum iuramentum; ed quòd non videatur habere jus ad parochiam simpliciter, sed ex suppositione, quòd Ordinarius velit conferre seu eligere: nec tale iuramentum est invalidum; cum sit de objecto licito & honesto, & ob bonum finem, nempe ob utilitatem Ecclesie. Garc. *n. 43.* Nec denique intervenit in tali collatione propriè conditio, modus aut pactum; multòque minus ex tali iuramento ante collationem præstito, quia aliàs collator non vult conferre, dicit posse induci Simoniam; cum iuramentum illud non sit de faciendo aliquid in utilitatem ipsius collatoris vel alterius directè (quo casu, ut Garc. foret simonia, juxta *c. talia, 8. q. 3.*) ait idem Garc. *n. 34. & 40.* citans pro hoc Sanch. *de matrim. l. 1. d. 39. n. 4.* Idem cum Garc. tenet Laym. *in c. significatum. de prob. n. 5.* dicens: si conditio honesta & requisitum sit tale, ad quod instituendus vel collatarius rationabiliter & cum Ecclesie utilitate obligari possit, & ita exigatur, ut exinde collator nullum directè vel indirectè commodum temporale percipiat, desuper exigere promissionem vel iuramentum ante institutionem aut collationem non videtur illicitum; licet enim talia, cum novam obligationem afferant, ideòque pactationem contineant, in ipsa collatione exigì non posse videantur, non potest tamen damnari, si consuetudo aut statutum sit (vel etiam tum primò fiat) ut recepturi beneficium ante collationem super tali requisito honesto iuramentum edant, citat Laym. pro hoc Azor. *p. 1. l. 1. c. 5. in fine. & p. 2. l. 6. c. 9. q. 2. rationem dat, quòd id non censetur pactum, sed statutum, seu consuetudo, cui se conformare debent, qui beneficia consequi volunt.*

Quaestio 771. An, & qualiter provisio pura extinguat conditionatam?

Respondeo: dum quis impetravit gratiam sub conditione, v. g. mandatum est provideri alicui sub conditione, & dein non exspectato eventu illius conditionis, seu ante purificationem illius alteri sit provisio absoluta seu pura, extinguitur gratificatio illa conditionata priori facta, veluti ius debilius per jus fortius, Lott. *l. 2. q. 51. n. 38. & 49.* juxta *c. si pro te. de rescrip. Laym. in idem c. n. 1.* huius rei ratio dari debet, quòd conditio de futuro contingente suspendit quamlibet dispositionem & mandatum, ita ut ante non sortiatur effectum, quàm ea conditio event. Laym. *ibid.* Hinc etiam si posterior vi gratificationis pura impetravit canonicatum, antequam conditio, sub qua alteri facta gratia, impleatur, postmodum etiam in assecutione præbendæ tanquam potiore iure nixus, præferendus est priori impetranti gratiam sub conditione, & posterius recepto ad canonicatum, Laym. *loc. cit.* dicens, hunc esse casum *cit. c. si pro te.*

Quaestio 772. An, & qualiter provisio beneficii debeat esse certa, & non vaga aut dubia?

Respondeo, debere esse certam & determinatam, hinc fieri non posse sub disjunctione, v. g. dicendo: *confero Titio aut Caio;* dum enim voluntas conferentis, ex qua dependet, & vim habere debet collatio tanquam donatio, sit hac ratione indeterminata, nullus ex taliter disjunctivè nominatis provivus remanet, Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. q. 6.* Castrop. *loc. cit. n. 10.* juxta *gl. in c. 2. de elect. in 6. ubi electio de postulatio sic facta, ut dubia & incerta reprobat. Huc etiam reducitur, dum collatio fit conjunctim, hoc est, simul duobus confertur idem beneficium, & sic unicum jus, idemque titulus duobus accommodatur, quòd fieri nequit, & graviter inhibetur *c. sua fraternitati. de præbend. Castrop. & Azor. l. cit. Laym. in cit. c. sua. n. 1.**

Quaestio 773. An, & qualiter necesse sit, ut collatio beneficii fiat palam?

Respondeo: tamen si collatio facta clandestinè & secretè suspicione fraudis non careat, Pirh. *ad tit. 12. l. 3. n. 2.* Castrop. *loc. cit. n. 9.* Garc. *p. 8. c. 4. n. 3.* citans Abb. & *gl. in c. consuluit. de off. deleg. v. adit lucem.* dum actus clandestini sunt suspecti, juxta *cit. c. consuluit.* & contra clam dantes, vel benefacientes, vel judicantes iure est suspicio. *Ita f. de i. ff. de jure fisci. l. non existimo. de administ. tutel. non tamen propterea collatio est nulla, sed valet; nec ideo est irritanda. c. unico. ut Eccles. benef. sine diminut. conferantur. Pirh. loc. cit. Azor. loc. cit. q. 4.* Castrop. *loc. cit. Garc. loc. cit. n. 4.* citans Mascar. *de prob. cons. 176. n. 7.* Coraf. *de benef. p. 4. c. 1. n. 7. & 8.* Selv. *p. 3. q. 17. n. 4. & c.* Nec obstat textus *c. quia propter. de elect. quia specialè est electioni, quòd ea facta clandestinè non valeat.* Garc. *n. 5.* de quo & quando electio dicatur clandestinè facta, vide dicta f. de elect. *Quin & electio, in qua servanda non est forma dicti cap. quia propter. occultè & clandestinè facta valet, non secus ac collatio.* Garc. *n. 8.* citans Selv. *ubi ante. Nav. conf. 8. de elect. Baysum in directorio Electio-num. p. 3. c. 37. n. 3. & c.* Tamen si autem collatio secretè valet, adeòque ad ejus valorem testes non requirantur; ut tamen ea probari possit, & fides de ea quoquomodo fieri, requiruntur testes, vel saltem instrumentum collationis, sive ut collator literas pro-

provisionis suo sigillo munitas concedat. Castrop. cit. n. 9. Garc. n. 10. citans Mascar. concl. 174. n. 1. quæ tamen literæ juxta styllum Curia Rom. factam collationem non probant contra provisiones apostolicas, & in eorum præjudicium ad evitandas fraudes, Castrop. loc. cit. Garc. n. 11. citans Lamb. Coraf. Rebuff. Mandof. &c. & dicens hoc velle Azor, dum ait, ex usu Curia Rom. receptum esse, ne collatio sine testibus facta sit rata & firma. Idque verum ex decis. Achil. 172. & decis. Chifanensis 81. ait Garc. n. 12. & 14. etiam in literis Ordinarii ejus sigillo sigillatis nominati essent testes, si testes hi non subscripserint, aut secretarius Ordinarii fuisset notarius; nisi forte post dictas Ordinarii literas collationis provisiones resignasset, & de consensu resignationis constaret per duos testes, ut Garc. n. 13. vel in vigore talis collationis factæ ab Ordinario accepisset possessionem ante provisionem Apostolicam, & adesset instrumentum hujus possessionis. Garc. n. 14. & 15. juxta dictam decis. Chifan. & resolut. Rotæ in una Auxitana castri Baldi, & Mandosium ad reg. 8. q. 8. n. 4. quem citat, ait etiam Garc. à n. 2. 4. hæc non procedere, sed provisionem factam ab Ordinario probari per literas Ordinarii, etiam non subscriptas à notario contra provisionem Apostolicam, dum non agitur de antidatione; sed provisiones ab Ordinario fatetur provisionem esse anteriorem; dicit tamen, eam esse invalidam, eò quòd, cum Papa Ordinario indultum concesserit, sibi met manus ligarit; tunc enim conferre beneficium spectat ad Ordinarium, & sic credatur ejus literis cum solo sigillo ipsius, citat pro hoc Nav. cons. 1. de fide instrum. Zerol. in pr. p. 2. v. Bulca §. 7. & Rot. in Leodiensi, canonic. 18. Jan. 1557. vide de his & affinis Garc.

Questio 774. An, & qualiter collatio fieri possit pro determinato tempore?

1. **R**espondeo primò, Papam posse beneficium de cetero non manuale, sed perpetuum conferre ad determinatum tempus. Azor, p. 2. l. 6. c. 26. n. 7. citans gl. communiter receptam in c. 2. de elect. Rebuff. in pr. tit. requisita ad bon. collationem. n. 14. citans c. si graviora. de rescript. in 6. licet dicat, Papam id non solere facere, & vix hoc recipiendum in Francia.

2. Respondeo secundò; ab aliis collatoribus id fieri non posse, sed provisiones beneficiorum debere fieri necessariò in perpetuum. Azor. *ibid.* Castrop. loc. cit. n. 12. provisiones enim pro determinato tempore sunt contra beneficium naturam, quæ est jus perpetuum ad fructus. Castrop. *ibid.* Tametsi autem beneficia manualia sint ad nutum auferibilia, nunquam tamen conferuntur pro certo & determinato tempore, sed pro in determinato & incerto, ac proinde de se perpetuò, ut Castrop. dum tempus incertum pro perpetuo quodammodò habetur, ut Azor. loc. cit. porro alii modi, de quibus Rebuff. loc. cit. n. 16. puta, commenda, quæ fit ab Ordinario ad 6. menses de Ecclesia parochiali, datio coadjutoris durante morbo principalis, datio procuratoris Ecclesiæ vacanti, &c. similisve concessionis beneficium ad tempus non sunt propriè collatio, quæ fit in titulum, seu quæ conferunt beneficium in titulum.

Questio 775. An, & qualiter collatio debeat fieri libere?

1. **R**espondeo primò, provisio beneficium, cum sit liberalis donatio, debet esse libera à coactione, hoc est, non extorta per vim aut metum, aliàs erit nulla. Castrop. cit. p. 1. n. 8. Azor loc. cit. n. 2. juxta c. 2. de his, quæ vi merisq. causâ sunt. & c. ad aures. & c. penult. tit. eod. porro collatio non definit esse libera, dum ex statuto Ecclesiæ, aut jure aliquo speciali tenetur collator, v. g. Episcopus conferre sub testimonio duorum vel trium testium, dum testimonium hoc non habet vim consilii & assensus, & testes hi verius sunt testes bonæ vel malæ collationis quàm particeps. Lott. l. 2. q. 4. n. 122. Nec ideo minùs dicitur libera collatio, quia jus conferendi spectat ad plures; consideratur enim in collatoribus pluribus jus hoc tanquam individuum. Lott. l. 2. q. 1. n. 29. quin & adhuc est libera, dum fieri debet certo generi personarum, & fieri non potest provisio ad parochiam, nisi digniori judicato, de quo vide dicta alibi.

2. Verum quidquid sit de his & similibus, observandum, hic non quæri de ea libertate collationis, de qua in reg. 8. cancell. nimirum quæ libertate libera dicitur collatio, quæ expediri valet ad totalem conferentis voluntatem, ut Menoch. de arb. l. 1. q. 7. n. 34. Ruinus cons. 18. n. 6. apud Gonz. ad reg. 8. gl. 46. n. 3. & ad quam non requiritur citatio, neque requisitio, aut interventus alterius, ut Abb. in c. licet Episcopus, de præb. in 6. apud eundem Gonz. loc. cit. n. 4. quæque ab omni necessitatis observantia & solennitate est absoluta, ut Tiraq. apud eund. n. 5. de quibus vide fusè & exactè agentem Gonz. gl. 46. 47. & seq. Verùm quæri hic solum de libertate, quæ excludit coactionem & subreptionem: qualiter autem collatio debeat esse libera, hoc est, immunis à subreptione, dicitur alibi, ubi de literis apostolicis provisionibus, vide tantisper Garc. p. 8. c. 3. per tot.

Questio 776. An, & qualiter collatio beneficium (idem est de alia provisione, puta, presentatione, institutione, confirmatione) fieri debeat sine diminutione?

1. **R**espondeo primò in genere: provisio beneficium fieri debet absque omni diminutione, ut habetur expressè c. unico, ut Eccl. benef. sine diminutione conferantur. Porro diminui dicitur beneficium 4. modis, nimirum per impositionem oneris, divisionem, dismembrationem, suppressionem. De tribus posterioribus diminutionis speciebus alibi; de prima, etiam quatenus comprehendit pensionis impositionem, sive de pensionibus, quæque alibi. Illud tamen hic observandum, diminutionem alias communiter idem sonare quod dismembratio, quando nimirum non tollitur unitas beneficium, sed pars fructu ei auferitur, & alteri beneficio applicatur, adeòque distinguitur à divisione, qualis dicitur, dum ex uno beneficio fiunt duo. Laym. ad c. majoribus. de præb.

2. Respondeo secundò in specie, non licere ulli collatori inferiori Papæ in ipsa provisione beneficium onus ullum præter ea, quæ in ipsa beneficium erectione seu fundatione ei annexa sunt, imponere, seu collatario gravare ullo onere reali vel personali, v. g. reservando sibi vel alteri fructus, aut eorum partem, imponendo pensionem, aut impositam augendo

gendo &c. Quia sic saltem periculum est pravitatis simoniacæ, præsertim dum oneris exsolutio cedit directè aut indirectè in collatoris commodum. Laym. in c. cum clericis, de pactis, n. 2. Et si tale quid exigatur pro collatione, seu in collatione de eo paciscatur, aut à collatio promittatur, est expressa Simonia. Pirh. ad cit. c. unic. n. 2. Engels, ibid. n. 2. Laym. loc. cit. n. 1. De cetero non prohibetur Episcopus, non quidem quia collator; sed potius quia iudex Ecclesiasticus, seu quia Episcopus, ut Engels, non ex pacto, sed per auctoritatem suam ordinariam, ut Pirh. loc. cit. quandoque ob rationabilem causam necessitatis hujusmodi aliquid imponere beneficio, v. g. pensionem jam impositam augendo, præsertim, ubi majores nunc, quam antè fructus ex beneficio proveniant. Laym. loc. cit. aut parrem aliquam redituum beneficii vacantis subtrahere, & ad causam piam, v. g. fabricam Ecclesiæ applicare, sibi que ad tempus reservare, etiam si id in ipsius Episcopi conferentis commodum aliquo modo cedat, v. g. ad solvenda debita Episcopatus contracta nomine Ecclesiæ, & non suo privato nomine, vel pro sua sustentatione, Pirh. Engels. ll. cit. Quin & in quibusdam Germania locis seu Ecclesiis vigere consuetudinem, ut ex beneficiis, v. g. parochialibus loco primorum fructuum, seu nomine annalis demarur aliquid ad Episcopales proventus augendos, testatur Laym. ad cit. c. unicum, ne Eccles. benef. &c. Sic potest monasterium, cui incorporata parochia, dum in ea investiri facit vicarium, reservatà sibi annuâ pensione juxta redituum facultatem, auctis dein redditibus parochialibus augere dictam pensionem ex Abb. in c. cum clericis, de partib., ait Laym. loc. cit. Id tamen intelligendum asserens, si auctio redituum sit notabilis, & non uno tantum anno, sed pluribus durans; & nisi hæc auctio redituum proveniat ex industria Vicarii, utpote cui diligentia sua damnosa esse non debet; sic quoque tradit Laym. ad c. significatum, de præb. n. 4. posse Episcopum ex rationabili causa beneficio, dum vacat, adjicere novum onus, v. g. ut beneficiatis deinceps habeat catechismum, ut capellania ex prima fundatione habens onus legendi hebdomatim unum tantum vel duo sacra, dein habeat onus legendi plura sacra, si tamen reditus sufficiant, & Ecclesia indigeat frequentiori sacrificio: vide dicta sub initium, ubi qualiter onera imposita à fundatore possunt mutari: verum hæc impositio oneris, puta, dicta auctio vel reservatio &c. Ante collationem beneficii, seu antequam alicui conferatur, facienda. Laym. ad cit. c. cum clericis. Sive pro cautela, ut evitetur pactio, ipsi rei seu beneficio onus est imponendum, ita ut ad quemcunque beneficium transeat, cum suo onere transeat. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. q. 3. Laym. in c. significatum, de præb. n. 4. ex Abb. in idem c. n. 7. minus etiam rectè fieret post collationem sine consensu beneficiati; quia in jure quæsito alicui præjudicari regulariter non potest. Engels loc. cit. citans Zoësum ad cit. c. unic. n. 2. unde, si necessitas urgeat, nullumque beneficium vacet, aut vacantium beneficiorum reditus non sint sufficientes, potius ab omnibus sibi subjectis clericis exigere aliquid potest Episcopus. Engels ibid. remittens ad rit. de censibus, & Barb. de off. Episcopi alleg. 87.

3. Nequaquam igitur poterit Episcopus, multo que minus collator aliquis inferior fructus tempore beneficii vacantis obvenientes suis usibus applicare (sed hi futuro successori reservari debent) nisi fortè ex speciali privilegio, vel legitima & ra-

tionabili consuetudine aliud introductum sit. Engels loc. cit. n. 3. citans c. cum vos, de off. ordin. c. præfenti. rit. eod. in 6. & c. 5. de excess. præb. num autem spectato jure communi Episcopus ex justa causa reservare sibi possit ad tempus integros redditus beneficii vacantis, non convenit inter Auctores: affirmant apud Pirh. loc. cit. n. 3. gl. fin. Innoc. in cit. c. unic. ut Eccles. benef. sine diminur. Host. in sum. s. quam. vñ, ed quodd. cum Episcopus ex justa causa de consensu capituli beneficium possit extinguere, multo magis possit ad tempus reservare sibi illius redditus. Neque huic sententiæ obstare videtur, quod c. penult. de verb. signif. per privilegium Papæ concessum fuerit Episcopo; ut fructus beneficiorum in sua dicecesi vacantium ad solvenda debita Ecclesiæ suæ ad biennium sibi retinere possit, quo privilegio opus non fuisse, si id jure communi Episcopi licitum esset. Nam dici possit, ut ait Pirh. loc. cit. n. 3. privilegium hoc in casu cit. c. penult. impetratum esse à Papa solum ad majorem securitatem; aut quia Capitulum Episcopo contradicebat. Neque obstare videtur clem. 2. de reb. Eccl. non alien. ubi permittitur Episcopo unire beneficia cum consensu capituli, ita tamen ut suæ, vel capituli mensa non uniantur; nam ibi, ut ait Pirh. loc. cit. citans Barbofi. ad cit. c. unicum, n. ult. Sermo est de perpetuis unionibus beneficiorum, quod extendi non debet ad reservationes fructuum beneficiorum ad tempus. Contrarium, nimirum non licere Episcopis citra speciale privilegium & licentiam Papæ, & præsciudendo à consuetudine legitima, de qua paulò supra ex Engels & Laym. tenent Laym. ad cit. c. unic. n. 3. Pirh. ibid. n. 4. citans Abb. in idem c. n. 20. idque argumento cit. Clem. II. prohibentis Episcopo unire beneficium mensa suæ in perpetuum; utpote cujus ratio, nempe quod Episcopus hac ratione auctoritatem præstaret in facto proprio, seu in proprio commodum, tam militat in tali unione seu reservatione fructuum pro mensa sua temporalis, quam perpetua: unde & tenent hi auctores & expressè Pirh. loc. cit. n. 4. citans Laym. & Jo. And. in c. si propter. de rescrip. in 6. quod licet urgente causa, v. g. necessitate reparandæ Ecclesiæ citra tale privilegium Episcopus cum consensu capituli possit statuerè, ut primi anni fructus ex beneficiis vacantibus in dicecesi applicantur ad fabricam Ecclesiæ suæ cathedralis, si urgeat necessitas ejus reparandæ, non tamen possit sic statuerè in usum mensa suæ. Et, quòd, quando dicitur in genere, quòd Episcopus possit fructus integros beneficii vacantis ad tempus ex justa & necessaria causa reservare, ait Pirh. non esse justam causam, ut retineat eos in propriam utilitatem.

Quæstio 777. An, & qualiter collatio fieri debeat gratis?

R Espondeo debet fieri gratis, hoc est, sine ullo pretio, præmio aut mercede, aliàs committitur Simonia, c. si quis objecerit, c. salvator 1. q. 3. c. quam pro 1. q. 2. Castrop. loc. cit. n. 1. Estque hoc ipsum de ratione beneficii, ut gratis conferatur. Unde jure merito provisiones beneficiorum Eccles. gratia appellantur, longè que magis urget ratio hujus denominationis gratia in provisionibus beneficiorum, maxime apostolicis, quam in concessionibus feudalibus; cum in his ferè semper quidpiam penditur vel rependitur concedenti. Lott. l. 3. q. 1. n. 3. ex Suar. de ll. l. 8. c. 2. n. 9. Et sicut feudum non perdit nomen gratia ex obligatione feudatarii; cum semper

semper præponderet id, quod conceditur, ita multò minus collatio ex eo, quod provisus recipiat beneficium propter officium. *Loth. loc. cit. n. 2.* porro de Simonia quæ in provisione beneficiorum committitur ex professo alibi.

PARAGRAPHVS III.

De modo, quo fieri debet collatio.

Questio 778. An, & qualiter necesse sit præmittere examen collationi beneficiorum simplicium: dico simplicium; qualiter enim præmittendum collationi parochiarum seu beneficiorum curatorum, aut etiam deputatiō vicarii curati temporalis & perpetui, de eo satis accuratè actum, ubi de vicariis & parochiis: dico etiam collationi, hoc est, libera, quæ fit absque presentatione, qualiter enim præmittendum examen institutioni, vel etiam presentationi, dictum quoque est alibi.

Respondeo primò: dum providetur beneficium per collationem, sive ab Episcopo, sive à Prælati inferioribus, regulariter opus non est examine per concursum, aut faciendo per Examinatores synodales, non solum spectato jure antiquo (ut pote vi cuius requiritur solum idoneitas in promovendo juxta *c. consuetus. 2. de appellat. & Abb. Franc. Decium & c. ibidem*) sed etiam novo Trid. utpote quod pro solis curatis beneficiis præscripsit formam examinis per concursum, in aliis autem requisivit solum habilitates de jure communi necessarias; quæ, cum aliunde notæ esse possint conferenti, opus non est hoc examine. *Gonz. gl. 6. à n. 242. citans quam plurimis. Castrop. tr. 13. de benef. d. 3. p. 4. n. 1. Garc. p. 9. c. 3. n. 4. dixi regulariter; quia quandoque ex speciali privilegio Apostolico aut consuetudine, vel statuto quorundam Ecclesiarum beneficia quædam simplicia per concursum sunt providenda: qualiter ex *constit. Sixti IV. & Leon. X.* conferendos esse canonicatus doctores & magistrales cujuslibet Cathedralis in regnis Castella, testantur *Castrop. loc. cit. p. 3. n. 1. Gonz. loc. cit. n. 246.* Item sic beneficia patrimonialia filiis patrimonialibus in quibusdam Hispaniæ diocesisibus per concursum conferenda, testantur *idem.**

2. Respondeo secundò: sed neque opus est ullo alio examine in isto casu notæ conferenti idoneitatis; quia nullibi in jure pro his beneficiis præscriptum examen pro forma. *Castrop. cit. p. 4. n. 4. Gonz. gl. 5. n. 86.* dicens examinari non debere in ordine ad hæc beneficia eos, qui notoriè literati sunt & habiles, citans pro hoc *Felin. in c. fin. de præsump. n. 28. Mandos. in reg. 24. q. 3. n. 3. Lamb. de jure p. 12. p. 1. q. fin. a. 3. n. 1. & c.* Et speciatim *n. 87. ex Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum pro graduati, idem dicens de graduatis, ne aliàs Universitatibus fiat injuria; eo quòd hi examinati jam sint & approbati in Universitatibus; Verùm & graduati per ipsum Trident. *sess. 7. c. 13.* excipiuntur ab examine, etiam dum ad præsentationem vel electionem ad istiusmodi simplicia promoventur: sed neque quicquam de aliis per collationem liberam promovendis ibidem aut alibi disponit *Trid. cum**

solum loquatur de beneficiis jurispatronatùs & electivis, seu per institutionem & confirmationem acquirendis; seu nihil aliud vetat, quàm institutionem & confirmationem cujusvis beneficii Eccles. fieri sine prævio examine instituendi seu confirmandi factò per Ordinarium, *Castrop. cit. n. 3. & 4.*

3. Hinc etiam jam inferitur, eo ipso, quòd quis admissus sit & initiatus sacris Ordinibus sive à collatore ipso Episcopo, sive ab alio, præsumatur habilis ad simplicia beneficia, ita ut novo examine opus non sit. *c. accepimus. de arat. & qual. & ibi Hostien. n. 12. Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum & c. Castrop. loc. cit. n. 4.* hæc dans rationem, quòd eadem qualitates ad Ordines & ad beneficium simplex requirantur.

4. Limitanda tamen hæc illatio; quòd semel in ordine ad ordines suscipiendos, vel aliter examinatus examinari amplius non debeat, Primò nisi examen ex statuto, aut speciali aliquo jure esset pro forma statutum; tunc enim etsi aliàs factum in ordine ad alium finem, necessariò repeti debet, aliàs actus corrueret, etsi constaret & notorium esset, promovendum esse valde literatum & idoneum. *Gonz. loc. cit. n. 89. citans Lamb. ubi ante q. 12. a. 3. n. 1. Paris. cons. 12. n. 47. Fusc. de visit. l. 2. c. 5. n. 10. Mandos. ad reg. 24. q. 3. n. 8. & c.* Secundò nisi causa nova supervenisset, qualis esset, si per longum tempus studia intermissa, & hinc prudenter præsumi posset literaturæ necessariæ oblitum, *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 96.* Tertio nisi beneficium simplex sit qualificatum, veluti dignitas sine cura, vel canonicatus in cathedrali (vel etiam, ut addit *Gonz. collegiata*) quia similia beneficia requirunt specialem industriam, & consilium, quæ sacri ordines non requirunt. *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102. citans Menoch. de præsump. l. 6. præsump. 91. n. 21.* Quarto, nisi forte beneficium tale simplex haberet adjunctam aliquam administrationem sacramentorum, vel curam aliquam exercendam animarum; tunc enim promovendus etiam sacerdos jam sit, deberet examinari, si aliunde, quàm ex ordinatione non constaret idoneum esse, argumentò *Trid. sess. 14. c. 3. Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102.*

Questio 779. An, & qualiter facienda collatio (vel etiam alius actus) cum consilio alterius?

Respondeo primò, cum collatio facienda cum consilio alterius (puta, ex mente fundatoris aut alio jure speciali) teneretur collator cum requirere pro consilio, aliàs collatio, & quilibet alius actus erit ipso jure nullus, ut in terminis collationis est textus expressus in *c. cum in veteri. de elect. & ibi gl. v. expectatum. Butrio n. 1. Imol. n. 1. Abb. n. 3. & seg. Loth. l. 2. q. 2. n. 76. Gonz. gl. 46. n. 5.* citans textum quampl. & AA. in terminis aliorum actuum, puta sententiæ, aditionis hæreditatis, de procuratore, institutore & c. Siquidem requisitio consilii, ubi requiri mandatur, est de forma, adeoque debet præcedere consilium, & esse prius quàm consilium; omisso autem formæ inducit nullitatem. *Gonz. loc. cit. n. 15. ex Felin. in c. ex parte, de constit. n. 1. & seg.* Sed neque huic responsioni obstat textus in *l. quidam. §. Papinianus. & l. Titium & Merium. ff. de administratione tutorum.* ubi probatur, quòd si testator mandavit tutori filii sui, ut administraret tutelam cum consilio matris vel fratris, qui cō tutor non erat, tutor talis non teneatur petere consilium de